

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΙΟΝΙΟΥ & ΑΔΡΙΑΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ

ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΣΗΦ & ΕΣΘΗΡ
ΓΚΑΝΗ

Α΄ ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

«Ιστορία - Λογισύνη:

Η Ήπειρος και τα Ιωάννινα από το 1430 έως το 1913»

υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας

Πέμπτη, 28 Φεβρουαρίου - Κυριακή 3 Μαρτίου 2013
ΜΕΓΑΡΟ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

«Αίθουσα Κ. Κατσάρη»

Ιωάννινα 2013

Ὁρισμός ὄνπερ ἔστειλεν ὁ Σινὰν πασιὰς ὁ τοῦ Σουλτάν Μουράτ βεζίρης εἰς τὰ Ἰωάννινα ἐπὶ ἔτους στ' αὐτῶν [=1430 μ.Χ.]

Τῆς κεφαλῆς τῶν κεφαλάδων καὶ αὐθέντου πάσης Δύσεως, τοῦ Σινὰν πασιὰ ὀρισμός καὶ χαιρετισμός εἰς τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Ἰωαννίνων καὶ εἰς τοὺς ἐντιμοτάτους ἄρχοντες, τὸν τε καπετάνον Στρατηγόπουλον καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Καπετάνου τὸν κύρ Παῦλον καὶ εἰς τὸν πρωτοστράτορα τὸν Μπουήσαβον καὶ εἰς τὸν πρωτασιγχοῦν τὸν Στανίτζη καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἄρχοντες τῶν Ἰωαννίνων, μικροὺς τε καὶ μεγάλους.

Νὰ ἡξεύρετε ὅτι μᾶς ἔστειλεν ὁ μέγας αὐθέντης νὰ παραλάβωμεν τοῦ Δούκα τὸν τόπον καὶ τὰ κάστρη του. Καὶ ὥρισέν μας γοῦν οὕτως: ὅτι ὁποῖον κάστρο καὶ χώρα προσκυνήση μὲ τὸ καλόν, νὰ μηδὲν ἔχει κανένα φόβον, οὔτε κακὸν οὔτε κουρσεμὸν ἀλλ' οὔτε κανέναν χαλασμόν. καὶ ὁποῖον κάστρο καὶ χώρα δὲν προσκυνήσουσιν, ὥρυσεν νὰ τὰ καταλύσω καὶ νὰ τὰ χαλάσω ἐκ θεμελίων, ὡπερ ἐποίησα καὶ τὴν Θεσσαλονίκην. Διὰ τοῦτο γράφω καὶ λέγω σας ὅτι νὰ προσκυνήσετε μὲ τὸ καλόν καὶ μηδὲν πλανηθῆτε καὶ ἀκούσετε τῶν Φραγκῶν τὰ λόγια ὅτι τίποτε δὲν σᾶς θέλουν ὠφελῆσει, πλὴν ἂν σᾶς χαλάσουν καθὼς ἐχαλάσασιν καὶ τοὺς Θεσσαλονικαίους. Καὶ ἔνεκεν τούτου ὀμνέω σας τὸν Θεὸν τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ τὸν προφήτην Μωάμεθ καὶ εἰς τὰ ἑπτὰ μουσάφια καὶ εἰς τοὺς ἑκατὸν εἰκοσιτέσσαρες χιλιάδες προφήταις τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν ψυχὴν μου καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν μου καὶ εἰς τὸ σπαθὶ ὅπου ζώνομαι ὅτι νὰ μηδὲν ἔχετε κανέναν φόβον, μήτε αἰχμαλωτισμόν, μήτε πιασμόν παιδίων, μήτε ἐκκλησίας νὰ χαλάσωμεν, μήτε μασιγίδι νὰ ποιήσωμεν ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκκλησιασῆς σας νὰ σημαίνουν καθὼς ἔχουν συνήθειαν. Ὁ μητροπολίτης νὰ ἔχη τὴν κρίσιν του τὴν ρωμαϊκὴν καὶ ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα· οἱ ἄρχοντες ὅσοι ἔχουσιν τιμάρια, πάλιν νὰ τὰ ἔχουσιν· τὰ γονικά τους, τὰ ὑποστατικά τους καὶ τὰ πράγματά τους ὅλα νὰ τὰ ἔχουν χωρὶς τινος λόγου· καὶ ἄλλα εἴτι ζητήματα θέλετε ζητήσῃ νὰ σᾶς τα δώσωμεν. Εἰ τὲ καὶ σταθῆτε πεισματικά καὶ δὲν προσκυνήσετε μὲ τὸ καλόν νὰ ἡξεύρετε ὅτι ὡπερ ἐδιαγουματίσαμεν τὴν Θεσσαλονίκην καὶ ἐχαλάσαμεν ταῖς ἐκκλησιαῖς καὶ ἐρημώσαμεν καὶ ἀφανίσσαμεν τὰ πάντα, οὕτως θέλομεν χαλάσει καὶ ἐσᾶς καὶ τὰ πράγματά σας καὶ τὸ κρίμα νὰ τὸ γυρέψῃ ὁ Θεὸς ἀπ' ἐσᾶς ..

Κωνσταντῖνος Ἄμαντος, «Ἡ ἀναγνώρισις ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν θρησκευτικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων τῶν Χριστιανῶν καὶ ὁ ὀρισμός τοῦ Σινὰν Πασά», Ἡπειρωτικά Χρονικά, Α'-Β' (1930), σ. 208.

Τιμητική Επιτροπή:

† Ο Ιωαννίνων Θεόκλητος

Τριαντάφυλλος Αλμπάνης

Ηλίας Θεοδωρίδης

Αλέξανδρος Κακριμάνης

Φίλιππος Φίλιος

Κωνσταντίνος Π. Βλάχος

Ναπολέων Μάργαρης

Πρύτανης Παν/μίου Ιωαννίνων

Γενικός Γραμματέας Αποκεντρωμένης

Διοίκησης Περιφ. Ηπείρου - Δυτ. Μακεδονίας

Περιφερειάρχης Ηπείρου

Δήμαρχος Ιωαννίνων

Πρόεδρος Ε.Η.Μ. - Ι.Μ.Ι.Α.Χ.

Πρόεδρος Ιδρύματος Ιωσήφ & Εσθήρ Γκανή

Επιστημονική Επιτροπή:

Χρύσα Μαλιέζου

Γεώργιος Πλουμίδης

Γεώργιος Παπαγεωργίου

Γεώργιος Σιορόκας

Κωνσταντίνος Θ. Πέτσιος

Ακαδημαϊκός, Διευθύντρια του Ελληνικού

Ινστιτούτου Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών

Σπουδών της Βενετίας

Ομότιμος Καθηγητής του Παν/μίου Ιωαννίνων

Καθηγητής Νεώτερης Ελληνικής Ιστορίας

του Παν/μίου Ιωαννίνων

τ. Καθηγητής Νεώτερης Ιστορίας

του Παν/μίου Ιωαννίνων

Καθηγητής Ιστορίας της Φιλοσοφίας

Παν/μίου Ιωαννίνων

Οργανωτική Επιτροπή:

Γεώργιος Παπαγεωργίου

Κωνσταντίνος Θ. Πέτσιος

Χρήστος Σταυράκος

Βαρβάρα Παπαδοπούλου

Ηλίας Σκουλίδας

Καθηγητής Νεώτερης Ελληνικής Ιστορίας

του Παν/μίου Ιωαννίνων

Καθηγητής Ιστορίας της Φιλοσοφίας

Παν/μίου Ιωαννίνων

Επικ. Καθηγητής Βυζαντινής Ιστορίας

Παν/μίου Ιωαννίνων

Προϊσταμένη 8ης Εφορείας

Βυζαντινών Αρχαιοτήτων

Καθηγητής Νεώτερης Ιστορίας

ΤΕΙ Ηπείρου

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

Πέμπτη 28 Φεβρουαρίου 2013
Εναρκτήρια Συνεδρίαση

Προεδρείο:
Γεώργιος Πλουμίδης
Κωνσταντίνος Π. Βλάχος

17.00 Προσέλευση Συνέδρων

17.30 Προσφωνήσεις

Χαιρετισμός της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου **κ.κ. Βαρθολομαίου Ηλίας Θεοδωρίδης**, Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης Περιφέρειας Ηπείρου - Δυτ. Μακεδονίας
Αλέξανδρος Καχριμάνης, Περιφερειάρχης Ηπείρου
Φίλιππος Φίλιος, Δήμαρχος Ιωαννιτών
Κωνσταντίνος Π. Βλάχος, Πρόεδρος Ε.Η.Μ. - Ι.Μ.Ι.Α.Χ.
Ναπολέων Μάργαρης, Πρόεδρος Ιδρύματος Ιωσήφ & Εσθήρ Γκανή

18.00 Χαιρετισμός - Έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου από τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Καθηγητή **Τριαντάφυλλο Αλμπάνη**

18.10 Κωνσταντίνος Θ. Πέτσιος, *Όψεις της φιλοσοφικής συζήτησης στις Σχολές των Ιωαννίνων κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας: οι μαρτυρίες των χειρογράφων*

18.30 Γεώργιος Παπαγεωργίου, *Οι προξενικές Εκθέσεις ως πηγή οικονομικής και κοινωνικής Ιστορίας για την πόλη των Ιωαννίνων στο β΄ μισό του 19ου αιώνα*

19.00 Εγκαίνια της Πανακοθήκης της Ε.Η.Μ.

Ἄλλα

τῶν μὲν ἔτω Διακειμένων ἀνδρῶν, ἴσως, πῶ
 ἄνω θεῶ, καὶ ἑσώθις ἔσσονται οἱ τὰ Ἐ Φιλο-
 κάλα πόθῃ πληρώσονται, ἐμοὶ δὲ ἔκεινο ἐπι-
 τοῖς εἰρημύοις ὀπιμετρεῖσθαι πανυῶ, τὸ μηδὲν
 εἶναι ξένον εἶγε τῶν ἐν τοῖς χρυσοῖς ἐμοὶ γε
 Ἰωαννίνοις ἀκμαζόντων λυκίοις, λυκίοις τῶ
 ὄντι πολλῶν περὶ πατητικῶν ἐγκωμίων ἀξίον
 (ὡν τὸ μὲν ἔσθ' αὐτῶν τῶ Ἰωαννιναίων, τὸ δὲ
 ἔσθ' ἐκ τῆς Ἐριανθῆλ Γκιόνμα ἐνιδρυται) πᾶ-
 σσι, ὀλίγῃ δὲ, αἱ ἐν τῇ γείτοσι χώρῃσι ἔ-
 πόλεσιν ἔσθ' νυῶ χολαί, τῶν δυοῖν τέτοιον οἰο-
 νεὶ εὐθαλεῖς περὶ φουάδες εἰσὶ, τοῖστων μὲν
 αἰεὶ διοικητῶν Φιλοθέων, εὐπατρειδῶν, Φι-
 λοπατρειδῶν, οἱοὶ αὐτῶν εἰσὶν οἱ Ἰερσηνήμονες,
 οἱ γλυκεῖς, οἱ Κάρσιωάνναι, ναὶ δὴ καὶ αὐτὸς
 ὁ τῆ ἑκείσε μητροπόλεως προσεταθῶν, δεχη-
 ρθῆς πολλῶν ἔνεκα ἀξιάρασθαι, τοῖστων δὲ
 τῶν κλεινοῖν εὐμοιρῆντων διδασκάλων, οἷον
 νυῶ μῆ καὶ ἄλλων, μᾶλλον ἢ περὶ τῶ ἄλλων,
 περὶ τῶ ἑπτακαίδεκα ἔτων, πλατῆτον Γεώρ-
 γιον ἱερέα σαρδελιῶ, καθηγητῶν ἐμὸν θεατε-
 σιώτατον, εὐεργέτην τε, καὶ, μετὰ γε θεὸν
 αὐτὸν, τῶ εὖ εἶνά μοι αἰπίον ἀκρότατον.

Ἀναστάσιος Μιχαήλ, Περιηγηματικὸν Πυκτάτιον
 ἤτοι Περιήγησις τῆς Εὐρώπης....
 [Ἐν Ἀμστελοδάμῳ, 1706]

Παρασκευή 1 Μαρτίου 2013 Πρωινή συνεδρίαση

Προεδρείο:
Ηλίας Σκουλίδας
Άρνης Υφαντής

- 9.00** Γεώργιος Νικολάου, *Οικονομική και κοινωνική κατάσταση των καζάδων Άρτας και Πρέβεζας σύμφωνα με ανέκδοτα υπομνήματα του προξένου της Γαλλίας στα Ιωάννινα Eugène Roujade (1842-1843)*
- 9.15** Νίκος Δ. Καράμπελας, *Η κατάκτηση της Πρέβεζας από τον Μωάμεθ β΄*
- 9.30** Αργύριος Γιαννέλος, *Εκβιομηχάνιση στην Ήπειρο μετά την απελευθέρωση. Η περίπτωση της Πάργας*
- 9.45** Κατερίνα Β. Κορρέ, *Συμβολή στην ιστορία του βορρηπειρωτικού ελληνισμού κατά το β΄ μισό του 16ου αιώνα: Ματθαίος Παπαγιάννης*
- 10.00** Γεώργιος Κουντούρης, *Ο εκ Κράψης Ιωαννίνων Ιωάσφα ο Μεγαλοπρεπής, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (1556-1565)*
- 10.15** Πάνος Τζόβας, *Οι προτάσεις του διδάκτορα της Νομικής Γ. Ευαγγελίδη για την εκπαίδευση και τα λάσσα στην Πατριαρχική Εξαρχία Μετσόβου, στην πόλη και την επαρχία Ιωαννίνων*
- 10.30** Κωνσταντίνος Γιακουμής, *Δυναμική Κέντρου και Περιφέρειας: η Παιδεία στην επαρχία Δρυϊνουπόλεως και Αργυροκάστρου από τον 16ο αιώνα έως το 1858*

10.45 Συζήτηση

11.00 - 11.15 Διάλειμμα

Προεδρείο:
Δημήτρης Αποστολόπουλος
Ιοκάστη Ρίζου

- 11.15** Μαρία Παππά, *Νέες χώρες και εθνική ενσωμάτωση: Το παράδειγμα των Ιωαννίνων*
- 11.30** Δημήτρης Δημητρόπουλος, *Τα κατά Γ. Γαζή δεινά του Δελβινακίου. Μια ποιητική αφήγηση της ιστορίας*
- 11.45** Δημήτριος Καλούσιος, *Ήπειρωτικά Σύμμεικτα από την χειρόγραφη παράδοση, ήτοι βιβλιογράφοι, αργυροχρυσόχοι, κτίστες, έμποροι, Επίσκοποι...*

- 12.00** Σπυρίδων Μιχαλέας, *Τα προικοσύμφωνα των Ιωαννίνων ως πηγή της νεότερης κοινωνικής και οικονομικής Ιστορίας*
- 12.15** Ιωάννης Βλαχοστέργιος, *Ο οίκος των Μισιαίων. Μια διαδρομή πέντε αιώνων*
- 12.30** Σταύρος Μαμαλούκος, *Η αρχιτεκτονική της κατοικίας στην Ήπειρο από τα μέσα του 15ου ως τις αρχές του 20ου αιώνα*
- 12.45** Στέφανος Τσιόδουλος, *Το σεράι του Μουκτάρ πασά στον Μπαχισέ του Μπαρδάκη στα Ιωάννινα.*
- 13.00** Χρήστος Ζαμπακόλας, *Ειδήσεις για την καθημερινή ζωή στα Ιωάννινα (β΄ μισό 17ου - α΄ μισό 18ου αιώνα)*
- 13.15** Μαίρη Κωστή, *Οι φωτογράφοι των Ιωαννίνων μέχρι και την απελευθέρωση της πόλεως*
- 13.30** Συζήτηση

Παρασκευή 1 Μαρτίου 2013

Απογευματινή συνεδρίαση

Προεδρείο:
Χρήστος Σταυράκος
Κωνσταντίνος Σουέρεφ

- 17.00** Βαρβάρα Παπαδοπούλου, *Το Κάστρο των Ιωαννίνων*
- 17.15** Κρυσταλλία Μανιζανά - Κωνσταντίνος Τσόδουλος: *Η παρρησία μιας βυζαντινής δέσποινας της Ηπείρου στη Μονή του Μεγάλου Μετεώρου*
- 17.30** Αργυρώ Καραπερίδη, *15ος αιώνας: Η εποχή της μετάβασης. Με αφορμή το ξωκκλήσι του Αγίου Νικολάου στην Παλαιογορίτσα Κόνιτσας*
- 17.45** Ιωάννης Χουλιάράς, *Μεταβυζαντινή μνημειακή ζωγραφική στο Λεκανοπέδιο Ιωαννίνων (16ος - 17ος αι.)*
- 18.00** Δημήτριος Γιαννούλης, *Η τιμή του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στην Ήπειρο από τη Βυζαντινή περίοδο μέχρι σήμερα*
- 18.15** Ιουλία Καππά, *Ένα σπίτι πάνω στο Τείχος των Ιωαννίνων- Το σπίτι του Πασά Καλού*
- 18.30** Βιργινία Μαυρίκα, *Georges Scott: ένας Γάλλος ζωγράφος των Βαλκανικών Πολέμων*
- 18.45** Συζήτηση
- 19.00 - 19.15** Διάλειμμα

Προεδρείο:
Αθανάσιος Γκότοβος
Βαρβάρα Παπαδοπούλου

- 19.15** Κωνσταντίνος Σουέρεφ, *Κωνσταντίνος Καραπάνος (1840-1911) και Δωδώνη. Οι απαρχές της έρευνας*
- 19.30** Γρηγόρης Μανόπουλος, *Οι πρώτες ταυτίσεις και έρευνες στη Δωδώνη κατά τον 19ο αιώνα*
- 19.45** Γεωργία Πλιάκου, *Η αρχαία πόλη των Ιωαννίνων: μια νέα αρχαιολογική και τοπογραφική προσέγγιση*
- 20.00** Δώρα Μαρκάτου, *Δημόσια μνημεία για την απελευθέρωση των Ιωαννίνων και το ιδεολογικό τους πλαίσιο*
- 20.15** Αγγελική Μάρου, *Διαχείριση μοναστηριακής περιουσίας: Η περίπτωση της μονής Δουρούτης Ιωαννίνων (1865-1902)*
- 20.30** Αθανάσιος Καραθανάσης, *Ηπειρώτες στις παραδουνάβιες ηγεμονίες (16ος-18ος αι.)*
- 20.45** Φλορίν Μαρινέσκου, *Η Μονή Σαρινδάρι του Βουκουρεστίου, μετόχι της μονής των Πατέρων Ζίτσας*
- 21.00** Κωνσταντίνος Κόμης - Βαγγέλης Τόλης: *Από την Ήπειρο στο Αρχιπέλαγος. Ηπειρώτες εγκατεστημένοι στην Ερμούπολη (1821-1912)*
- 21.15** Συζήτηση

Σάββατο 2 Μαρτίου 2013
Πρωινή συνεδρίαση

Προεδρείο:
Γεωργία Αποστολοπούλου
Νίκος Αναστασόπουλος

- 9.00** Βασίλειος Δήμου, *Η Συμβολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην διάσωση και διάδοση των Μεγάλων και Σεπών Παραδόσεων της Εκκλησίας και του Γένους στην Ήπειρο κατά τα δύσπινα χρόνια της Οθωμανοκρατίας (1430-1913)*
- 9.15** Παναγιώτης Μιχαηλάρης, *Η εκκλησιαστική πολιτική του Αλή Πασά με βάση νέα στοιχεία του Αρχείου του*

- 9.30** Χαρίτων Καρανάσιος, *Μία ψυχανάλυση του Αλή Πασά στην «ατομική ανάλυση» του Στέφανου Ξένου (1883)*
- 9.45** Ελένη Κουρμαντζή, *Αλληπασιάδες*
- 10.00** Θεμιστοκλής Γκόγκας, *Όψεις των οικονομικών της Ελληνικής Εκπαίδευσης στα Ιωάννινα μέσα από την κίνηση των μισθών των εκπαιδευτικών*
- 10.15** Λάμπρος Φλιτούρης, *Η πολιορκία των Ιωαννίνων (1912-1913) μέσα από τις ανταποκρίσεις του γαλλικού Τύπου*
- 10.30** Σπύρος Πλουμίδης, *Ο αντίκτυπος της απελευθέρωσης των Ιωαννίνων (1913) στην ελληνική κοινωνία και εθνική ιδεολογία*
- 10.45** Συζήτηση
- 11.00 - 11.15** Διάλειμμα

Προεδρείο:
Γεώργιος Παπαγεωργίου
Άννα Μανδουλαρά

- 11.15** Παναγιώτης Τσαμάτος, *Η δράση της Ηπειρωτικής Εταιρείας και του Ελληνικού Στρατού στην περιοχή Αχέροντα, Φαναρίου και Παραμυθιάς κατά τη διάρκεια του Απελευθερωτικού Αγώνα της Ηπείρου (1912-13)*
- 11.30** Μιχάλης Παντούλας, *Ανέκδοτο «μπουγιουρτί» του Κιουταχί για τη μάχη της Βελιστίστας*
- 11.45** Ιάκωβος Μιχαηλίδης - Ηλίας Σκουλίδας, *Το Οθωμανικό Αρχείο Πρωθυπουργίας και το βιλαέτι Ιωαννίνων κατά την ύστερη οθωμανική περίοδο*
- 12.00** Νικόλαος Αναστασόπουλος, *Σωματειακή οργάνωση στα Ιωάννινα κατά την απελευθερωτική περίοδο*
- 12.15** Απόστολος Μπενάτσος, *Η αλληλενέργεια Λογοτεχνίας και Ιστορίας στην Ήπειρο: Από την ιστορικότητα του Παΐσιου του Μικρού ως τη μυθολογία του Θανάση Πετσάλη - Διομήδη*
- 12.30** Maida Massimiliano, *Ιστορία και δημοικό τραγούδι της Ηπείρου στα ποιήματα του Κωστή Παλαμά*
- 12.45** Ελευθερία Μαντά, *Ήπειρος και Μεγάλη Ιδέα τον 19ο αιώνα*
- 13.00** Συζήτηση

Σάββατο 2 Μαρτίου 2013
Απογευματινή συνεδρίαση

Προεδρείο:
Βασίλειος Κύρκος
Ελένη Αγγελομάτη-Τσουγκαράκη

- 17.00** Χρύσα Μαλιέζου, *Προικοδοσία και οικογενειακές διενέξεις στα Γιάννενα τον 18ο αιώνα*
- 17.15** Μάχη Αποστολοπούλου, *Τα χειρόγραφα της Βήσσανης. Νεότερα στοιχεία*
- 17.30** Βενετία Χατζοπούλου, *Άγνωστη παρρησία της Ι.Μ.Αγίου Παντελεήμονος Νήσου και οι Συντεχνίες των Ιωαννίνων*
- 17.45** Απόστολος Γλαβίνας, *Ο κληρικός Θεοφάνης Μαυρομαμάτης ή Fan Noli (6.1.1882 - † 13.3.1965)*
- 18.00** Ελένη Κίγκα, *Η συμβολή της Ηπείρου στη λεξικογραφία της εποχής του Νεοελληνικού Διαφωτισμού (18ος - 19ος αι.)*
- 18.15** Κώστας Οικονόμου, *Τοπωνυμικοί περίπατοι στις όχθες της λίμνης των Ιωαννίνων*
- 18.30** Απόστολος Παπαϊωάννου, *Κοινωνική συγκρότηση, εθνικές διεκδικήσεις και ιστορική συγκυρία τις παραμονές της απελευθέρωσης των Ιωαννίνων: Η Εφημερίδα «Αγών»*
- 18.45** Συζήτηση
- 19.00 - 19.15** Διάλειμμα

Προεδρείο:
Κωνσταντίνος Θ. Πέτσιος
Χαρίτωνας Καρανάσιος

- 19.15** Ελένη Αγγελομάτη - Τσουγκαράκη, *Η ανέκδοτη αλληλογραφία του Γιαννιώτη λόγιου Λάμπρου Φωτιάδη (1752-1805) πηγή για τον βίο και το έργο του*
- 19.30** Γεώργιος Παναγόπουλος, *Ο Ευγένιος Βούλγαρης και η διδασκαλία της θεολογικής επιστήμης στα Ιωάννινα κατά τα μέσα του 18ου αι*
- 19.45** Αρχιμ., Δημήτριος Αργυρός, *Η Εκκλησιαστική Εκπαίδευση κατά το β΄ ήμισυ του 19ου αιώνας και η ίδρυση της Σχολής Βελλάς*

- 20.00** Μάρθα Παπαδοπούλου, *Οι Κανονισμοί της Ζωσιμαίας Σχολής (1843, 1878, 1892, 1896, 1897) και η δυναμική τους παρέμβαση στις εκπαιδευτικές, διοικητικές και κοινωνικές δομές*
- 20.15** Παναγιώτης Παπακωνσταντίνου, *Το Α΄ Εκπαιδευτικό Συνέδριο «των εν Ηπείρω διδασκάλων του έτους 1875» στα Ιωάννινα*
- 20.30** Άννα Μανδουλαρά, *«Γλέπαμαν την παρέλαση του στρατού μας με λαχτάρα». Η απελευθέρωση των Ιωαννίνων ως γιορτή του ελληνικού εθνικού κράτους*
- 20.45** Συζήτηση
- 21.30** Δείπνο των Συνέδρων στο εσπιατόριο «Φρόνιζου Πολιτεία» (Λόφος Ε.Η.Μ.)

Κυριακή 3 Μαρτίου 2013

Ακροελεύθια συνεδρίαση

Προεδρείο:
Χρύσα Μαλιτζού
Απόστολος Γλαβίνας

- 10.30** Michael Grónbart, *Leaders in captivity - new patterns in late Byzantine politics*
- 10.45** Χρήστος Σταυράκος, *Τα μνημεία της ευρύτερης περιοχής των Ιωαννίνων ως ιστορική πηγή κατά τους πρώτους αιώνες της Οθωμανοκρατίας*
- 11.00** Γεωργία Αποστολοπούλου, *Το Μαντείο της Δωδώνης στη φιλοσοφική ερμηνεία του Hegel*
- 11.15** Δημήτριος Τριανταφυλλόπουλος, *Σκλαβιά και αντίσταση στην τουρκοκρατούμενη Ηπειρο. Η μαρτυρία της τέχνης της*
- 11.30** Αθανάσιος Γκότοβος, *Παιδεία και ταυτότητες: τα πολυεθνικά Γιάννενα της Οθωμανικής εποχής*
- 11.45** Γεώργιος Πλουμίδης, *Ηπειρος και Βενετία*
- 12.00** Βασίλειος Κύρκος, *Η διδασκαλία του Βούλγαρη στη Μαρουτσαία Σχολή*
- 12.15** Κώστας Π. Βλάχος, *Παραβαπτική συμπεριφορά και έλεγχος μαθητών της Ζωσιμαίας Σχολής κατά τα τέλη του 19ου - αρχές 20ου αι.*
- 12.30** Συζήτηση
- 12.45** Γεώργιος Παπαγεωργίου - Κωνσταντίνος Θ. Πέτσιος:
Συμπεράσματα - Απολογισμός των εργασιών του Συνεδρίου

Φραγκίσκου Προσαλέντου

Πρὸς τὸ ἐν τῇ Ἰωαννίνων πόλει Φροντιστήριον

Πάλαι ποτὲ στοά τε καὶ λύκειον ἔνι,
Καὶ περίπατος Ἀθήναις μέγιστος φιλοσόφων
Πόλει δ' ἀρίστη νῦν γε Ἰωαννίνων
Μουσῶν ἐυκόμων δῶμ' ὑπάρχει πασέων.
Τό δε Καραϊωάννης, Γλυκὺς θ' ὁμοῦ, μόνοι
Κοσμήτορε δύ' ἀμφιδιέπουσ' Ἰωαννίνων.
Ὁ μὲν γε πάντων Ἰωαννίνων κάρη πέλει,
Ὁ δ' αὖ Γλυκὺς πᾶσι γλυκύτατος τυγχάνει.

**Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν λογιώτατον καὶ σοφώτατον
Γεώργιον Σουγδουρῆν, ἱεροδιδάσκαλον
τοῦ ἐν τῇ Ἰωαννίνων πόλει Φροντιστηρίου**

Ἑλλάνων κλυτοί, τὴν πάτριον ὅς κε σοφίην,
Παῖδες ὑμῶν μαθέειν πρόφρων σπεύδει ἠδὲ χαρίζει,
Ἐς πόλιν Ἰωαννίνων ἐρχέσθω ὡκέει ποδι βαίνων,
Ἐνθα γλώττης νῦν παγὰ δ' Ἑλληνίδος ἔνι
Ἐκ φρήτρης Σουγδουρέων, τ' ὄνομ' οἱ δέ γε πέλλει
Γεώργιος, ἄλλων μῦνος Ἀριστοτέλ' οἶος ἐρίζει
Ἡδὲ Ἰησοῦ ἄριστος Μύστης καὶ Θεολόγος.

Φραγκίσκος Προσαλέντης,
Ὁ αἰρετικὸς διδάσκαλος ὑπὸ τοῦ ὀρθοδόξου μαθητοῦ
ἐλεγχόμενος.... Ἐν Ἀμστελοδάμῳ, 1706, σ.7'

Κατάλογος Συνέδρων:

- Αγγελομάτη - Τσουγκαράκη Ελένη**, τ. Καθηγήτρια Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού του Ιονίου Πανεπιστημίου.
- Αναστασόπουλος Νικόλαος**, Λέκτορας Νεώτερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
- Αποστολοπούλου Γεωργία**, Καθηγήτρια Ιστορίας της Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
- Αποστολόπουλος Δημήτρης**, Διευθυντής Ερευνών ΙΙΕ/ΕΙΕ.
- Αργυρός Δημήτριος, Αρχιμ.**, Αναπληρωτής Καθηγητής, Πρόεδρος της Δ.Ε. της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Βελλάς Ιωαννίνων.
- Βλάχος Π. Κώστας**, Φιλολόγος, Πρόεδρος της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών - Ι.Μ.Ι.Α.Χ.
- Βλαχοστέργιος Ιωάννης**, Δρ. Αρχιτέκτων Μηχανικός, Προϊστάμενος της Υ.Ν.Μ.Τ.Ε. Ηπείρου.
- Γιακουμής Κωνσταντίνος**, Καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης και της Παγκόσμιας Ιστορίας του Πανεπιστημίου New York των Τιράνων, Αναπληρωτής Πρύτανης.
- Γιαννέλος Αργύριος**, Υποψήφιος Διδάκτορας Νεώτερης Ιστορίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
- Γιαννούλης Δημήτριος**, Λέκτορας της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Βελλάς Ιωαννίνων.
- Γκόγκας Θεμιστοκλής**, Επίκουρος Καθηγητής Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας του Τμήματος Εφαρμογών Ξένων Γλωσσών του ΤΕΙ Ηπείρου.
- Γκότοβος Αθανάσιος**, Καθηγητής Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
- Γλαβίνας Απόστολος**, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
- Δημητρόπουλος Δημήτρης**, Ιστορικός, Κύριος Ερευνητής ΙΙΕ/ΕΙΕ.
- Δήμου Βασίλειος**, Επίτιμος Σχ. Σύμβουλος και Καθηγητής της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Σχολής Βελλάς Ιωαννίνων.
- Ζαμπακόλας Χρήστος**, Ερευνητής Αρχείου Βενετίας.
- Καλοῦσιος Δημήτριος**, Θεολόγος - Συγγραφέας.
- Καππά Ιουλία**, Αρχιτέκτων - Μηχανικός Ε.Μ.Π.
- Καραθανάσης Αθανάσιος**, Καθηγητής της Ιστορίας του Ελληνισμού του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
- Καράμπελας Νίκος**, Πρόεδρος του Ιδρύματος "Ακτία Νικόπολις".
- Καραμπερίδη Αργυρώ**, Αρχαιολόγος, 1η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.
- Καρανάσιος Χαρίτων**, Διευθυντής Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.
- Κίγκα Ελένη**, Επίκουρη Καθηγήτρια Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
- Κόμης Κωνσταντίνος**, Καθηγητής Νεώτερης Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
- Κορρέ Κατερίνα Β.**, Υποψήφια Διδάκτορας Μεσαιωνικής και Νεώτερης Ελληνικής Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου.
- Κουντούρης Γεώργιος**, Λέκτορας της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Βελλάς Ιωαννίνων.
- Κουρμαντζή Ελένη**, τ. Λέκτορας της Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Κύρκος Βασίλειος, Ομότιμος Καθηγητής Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Κωστή Μαίρη, Φιλολόγος.
Μαλιτζου Χρύσα, Ακαδημαϊκός, Διευθύντρια του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας.
Μαμαλοῦκος Σταῦρος, Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Πατρών.
Μανδουλαρά Άννα, Επίκουρη Καθηγήτρια Νεώτερης Ελληνικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Μανόπουλος Γρηγόρης, Υποψήφιος Διδάκτορας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Μαντά Ελευθερία, Λέκτορας της νεώτερης Ελληνικής Ιστορίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
Μαντζανά Κρυσταλλία, Προϊσταμένη της 19ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.
Μάργαρης Ναπολέων, Δικηγόρος, Πρόεδρος του Ιδρύματος Ιωσήφ και Εοθήρ Γκανή.
Μάρου Αγγελική, Μ.Α. Νεώτερης Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Μαυρικά Βιργίνια, Δρ. Ιστορικός Τέχνης, 8η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, διδάσκουσα (Π.Δ. 407/80) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Μιχαηλάρης Παναγιώτης, Διευθυντής Ερευνών ΙΙΕ/ΕΙΕ.
Μιχαηλίδης Ιάκωβος, Επίκουρος Καθηγητής της Νεώτερης και Σύγχρονης Ιστορίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
Μικαλέας Σπυρίδων, Υποψήφιος Διδάκτορας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Μπενάτσος Απόστολος, Επίκουρος Καθηγητής της Νέας Ελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Νικολάου Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής της Νεώτερης Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Οικονόμου Κώστας, τ. Αναπληρωτής Καθηγητής Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Παΐζη - Αποστολοπούλου Μάχη, Διευθύντρια Ερευνών ΙΙΕ/ΕΙΕ.
Παναγόπουλος Γεώργιος, Επίκουρος Καθηγητής Δογματικής της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Βελγίας Ιωαννίνων.
Παντούλας Μιχάλης, Φιλολόγος.
Παπαγεωργίου Γεώργιος, Καθηγητής Νεώτερης Ελληνικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Παπαδοπούλου Βαρβάρα, Αρχαιολόγος, Προϊσταμένη 8ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.
Παπαδοπούλου Μάρθα, Διευθύντρια των Γ.Α.Κ. - Ιστορικού Αρχείου Ηπείρου.
Παπαϊωάννου Απόστολος, Ομότιμος Καθηγητής Νεώτερης Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Παπακωνσταντίνου Παναγιώτης, Καθηγητής Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Παππά Μαρία, Αρχειονόμος - ιστορικός, Ιστορικό Αρχείο Δήμου Ιωαννιτών.
Πέτσιος Κωνσταντίνος Θ., Καθηγητής Ιστορίας της Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Πλιάκου Γεωργία, Αρχαιολόγος της ΙΒ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων.
Πλουμίδης Γεώργιος, Ομότιμος Καθηγητής της Νεώτερης Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Πλουμίδης Σπυρίδων, Λέκτορας Νεώτερης Ελληνικής Ιστορίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Σκουλίδας Ηλίας, Επίκουρος Καθηγητής Νεώτερης Ιστορίας του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.

Σουέρεφ Κωνσταντίνος, Αρχαιολόγος, Προϊστάμενος ΙΒ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων.

Σταυράκος Χρήστος, Επίκουρος Καθηγητής Βυζαντινής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Τζόβας Πάνος, συγγραφέας - ιστορικός.

Τόλης Βαγγέλης, Διδάκτορας Νεώτερης Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Τριανταφυλλόπουλος Δημήτριος, τ. Καθηγητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Τσαμάτος Παναγιώτης, Καθηγητής Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Τσιόδουλος Στέφανος, Λέκτορας του Τμήματος Πλαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Τσόδουλος Κωνσταντίνος, Υποψήφιος Διδάκτορας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Φλιτούρης Λάμπρος, Λέκτορας Ευρωπαϊκής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Χατζοπούλου Βενετία, Δρ φιλολογίας του Πανεπιστημίου της Σορβόνης, διδάσκουσα στο ΤΕΙ Αθηνών.

Χουλιαράς Ιωάννης, Αρχαιολόγος, Προϊστάμενος της 20ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.

Grönbart Michael, Καθηγητής Βυζαντινής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Münster.

Maida Massimiliano, Διδάκτωρ Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου του Παλέρμιο.

Γραμματεία Συνεδρίου:

Ρίζου Ιοκάστη

Ανατολίτη Δέσποινα

Αρβανίτη Βίβιαν

Γαράφα Φανή

Γυλίκου Ιωάννα

Θεμελή Λαμπρινή

Κούρη Μυρσίνη

Κουσουνάδη Ευαγγελία

Μανούση Δήμητρα

Μπίλης Κωνσταντίνος

Μπισσιόλη Μάγδα

Νταλιάνη Ελευθερία

Ράδου Αλεξάνδρα

Σαββίδου Ευγενία

Ταολόγλου Καλλιόπη

Τσουκαλή Ειρήνη

Πληροφορίες;

Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, Παρασκευοπούλου 4, Ιωάννινα

τηλ. 26510 25233 • e-mail: ehm@otenet.gr

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΓΙΑ ΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Τὸ δρὸν τ' ἀρχαιομίλητο κι ἂν θρόισε στὴ Δωδώνη
γιὰ τὸν ποιητὴ πολεμιστὴ· κι ἂν σείστηκαν τὰ φύλλα
γι' αὐτόν, στοῦ Δία τὴ μαντικὴ πλατιὰν ἀνατριχίλα·
κοίτα: ἡ καθάρια γέμιση τοῦ φεγγαριοῦ σιμώνει,

σφίγγουν τὰ χιόνια στ' Ἄγναντα, κ' ἡ δύναμη τοῦ Ὀνείρου
δένει τὰ πάντα πιὸ σφιχτά, ἀπ' τὰ γλυκὰ ἀκρογιάλια
ὡς τὰ βαθιά, τὰ εὐώδερά περβόλια τῆς Ἡπείρου
'ποὺ ἀστράφτουνε στὰ σκοτεινὰ κλαδιά τὰ πορτοκάλια·

καὶ νά: ὁ χειμώνας ἄξαφνα μ' ὄλο τὸν ἥλιο λάμπει,
φωτᾶει διαμάντι τὰ βουνά, κι ὁ ἀέρας τὰ ζυγώνει,
κ' εἶν' ἀπλωτὸς χορότοπος, βελουῶδο κάτου οἱ κάμποι,
π' ἀκόμα ἡ ἐχτρικὴ φωτιὰ καπνίζει ἀργὰ κι ὀργώνει·

στὰ ρημαγμένα τὰ χωριά, καὶ στὸ ἤσυχο λιοπύρι
–τώρα οἱ ἀρνάδες γένησαν– καὶ στὴ θαμπὴ γλυκάδα
τοῦ ὠραίου Δεκέμβρη, μακρινὸ φαντάζει πανηγύρι,
μ' ὄλα τ' ἀριά βελάσματα, ἡ ἐλπιδοφόρα Ἑλλάδα!

Κ' εἶναι τὰ χιόνια ἀμυγδαλιές· κι ὁ ἥλιος εἶν' τ' Ἀπρίλη·
Πάσχα Κυρίου ν' ἀνάτειλε φαντάζει ἡ κυρα-Μέρα,
νὰ σμιζοῦνε σ' Ἀνάσταση τὰ πικραμένα χεῖλη!
Τερῆ θυσία πάει ὁ στρατός, σὲ ἔαρινὸν ἀέρα...

Ἄγγελος Σικελιανός, *Λυρικός Βίος*. Β'. *Λυρικά* (Σειρά Πρώτη).
Φιλολογικὴ ἐπιμέλεια: Γ.Π. Σαββίδης. Ἀθήνα, Ἴτακος, 1966, σ. 24

 100 χρόνια
ἐλευθέρα Γιάννενα

Χορηγοί:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΟΑΝΝΙΝΩΝ

ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΣΗΦ & ΕΣΩΗΡ
ΓΚΑΝΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΙΕΡΩΤΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ

ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΙΟΝΙΟΥ & ΑΔΡΙΑΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΡΕΠΥΡΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

npokos
www.nprokos.gr

Εργάζου Πολιτεία